

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 «
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 «
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszajáró
vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Bagrov „utóneve.“

Igy olvastuk mindig az ujságokban: Bagrov. (Helyesebben orosz kiejtés szerint Bagroff lenne, de hát mi német lapokból dolgozunk, azok pedig az orosz-off végzetet ow-nak írják, a német alaposág csufjára. Legyen hát nálunk is Bagrov.) Egyszerűen Bagrov. Az embernek néha eszébe jutott, hogy hát ennek a merénylőnek nincs keresztnéve? Csodálatos. Hiszen az oroszok nem csupán keresztnévvel, hanem az apa nevével is élnek, például: Puzseválszkij Mihajlovič Nkolaj, P. Mihály fia Miklós. Minden oroszoknak két »utóneve« is van, csak Bagrovnak nem jutott egy sem? Vagy van, de a mi sajtónk nem közli? Miért? Feledékenységből? Helyszűke miatt? Vagy az általános drágaság miatt nem telt a Bagrov keresztnévére?

A kérdezősködésekre sietünk megnyugtató választ adni. Bagrovnak igenis van még két neve. Igaz, hogy egyik sem keresztnév; mind a kettő csak utónév. Szóval pedig a fölakasztott gyilkos teljes neve ekképpen: Bagrov Herskovics Mardoháj. Szóval nem egészen fajorosz; de meggyilkolta annak az országnak a miniszterelnökét, mely neki hazát adott.

Hát ezért hallgat a »magyar« sajtó

99 százaléka a kievi orgyilkos utóneveiről. Hadd gondolják, hogy az alattomos orvtámadás nem volt semmi más, csak egy Bagrov. Az emberek aztán csodálkoznak errefelé, hogy azok a fránya oroszok megint pogromot terveznek s visszautasítják a Stolypin-szoborra érkező héber adományokat. S mindezt egy Bagrov orgyilkos golyója miatt! Azok a fanatikus oroszok már egy olyan jónévű oroszoknak, mint Bagrov, a gaztettét is a szegény zsidókon bosszulják meg! De bolondok is azok az oroszok! Mondogatták nálunk — persze nem tudván, hogy Bagrov nem is annyira Bagrov, mint inkább Herskovics Mardoháj.

Nálunk a Herskovics Mardohájok egyelőre csak Darwin-köröket alakítanak, a szabadkőműves páholyokat alakítják át a saját képükre és hasonlatosságukra, ellepik a kereső pályákat s miután pár évtized alatt felkaptak az ugorkafára, most egyszerre ők akarják nekünk előírni, milyen legyen a vallásunk, a nyelvünk, az irodalmunk, a közérkölcünk, a választói jogunk és a hazafiságunk. Vagyis legyen a magyarnak vallása az istentagadás, nyelve rontott tolvajnyelv, irodalma pornográfia, közérkölcse panama, választói joga nemzetrontás és hazafisága nemzetköziség, akkor ki lehet írni a ve-

reckei szorosnál: ez az ország örök áron eladó, a kik még nem vagytok idebenn, jöhettek a nagy végeladáshoz.

Nálunk ez készül békésen, az oroszoknál véresen. Forradalom mind a kettő s ugyanazok a nyugtalan, össze nem férő, alacsony sorban alázatos, szerencsében kiállhatatlanul elbizakodott emberek készítik elő mindkét helyen. Oroszországból jönnek át hozzánk s már-már magukkal ragadják a magyarsággal összetört nem keresztény elemeket is a fiatal nemzedékben. Megdöbbenve látunk az össze nem férő titkos szellemi bombavetők közt olyanokat is, a kiknek szülei még becsületesen hozzá tudtak simulni a keresztényi magyarsághoz. Az apát testvérül fogadta apánk, a fiu már kibecsültet bennünket a saját fedelünk alól. És vannak vérrokonaink, akik segídenek benne s osztóznak a koncon.

Hát ez megy nálunk — egy darabig. Elvégre mi kicsiny nemzet vagyunk s annyi a nagy ellenségünk, hogy nem is vesszük észre a legnagyobbat, mely a nemzet életfáját gyökerében támadja meg: az idegen bevándorlást. A Bagrov-esetből kifolyólag ismét megnépesedik a vercekei szoros új honfoglalókkal s nálunk csodálkozni fog a sajtó, hogy ha felköttek egy Bagrovot, miért menekülnek

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A második repülés Nagyváradon.

Eltört a repülőgép tengelye.

Tegnap délután városunk szokatlanul élénk, mozgalmas külső képétől is észrevehető volt hogy nagy esemény színhelye lesz Nagyvárad.

Most volt alkalma másodszer gyönyörködni, hogy a huszadik század haladó előretörő embere miként diadalmaskodik, miként küzd a nagy természet meghódíthatatlannak hitt elmével, a levegővel. Es ez az esemény, amelyről még nem is olyan régen legfeljebb csak álmodozni mertek az emberek, nem hagyhatott nyugodtan egyetlen embert sem. Mindenki látni akarta a repülő embert.

Sajnos, nem sikerült éppen úgy a repülés, mint ahogy mindenki várta, mint az első alkalommal, amikor a fiatal angol Hammel szállott föl városunkban, elmaradt az előre hirdetett nagy bravur, a zuhanás is, de ennek

nem az aviatikus volt az oka. Hiába, a haladó, a kulturában mindig feljebb és feljebb törő ember nem bizhatja el magát soha, mert teljes, tökéletes győzelmet nem tud aratni a természetben. Csak egy kicsiny kis hiba a szerkezetben és már nem ura az ember a levegőnek.

Ezrek és ezrek

tódultak tegnap délután a Bónai kúti repülőtérré. Zúfolásig megtelt villamosok, túlkölő, rohanó automobílok és kocsik csak úgy ontották az embereket. Ugy az Aradi-utat, mint a Rulikovszky-utat ellepte a gyalogosok siető serege. Gyönyörű, szép színes képet nyújtott a nézőtér a több ezer főnyi tömeggel. Elegendésnél elegánsabb toillettek, szép egyenrubák tettek változatossá a nagyszerű képet.

Az idő is kedvezett a repülésnek. Nem volt ugyan tiszta kék az égbolt, mindenütt szürke felhők takarták el a napot, de nem kellett esőről tartani és amellet teljes szélcsend uralkodott

Az első felszállás.

Négy óra már jóval elmúlt, amikor a a hangárból kihozták a repülőgépet, a világ legkisebb biplánját, a *Libellét* és megmutatták a közönségnek.

Mindenki csodálkozva szemlélte a négy-szárnyú szürke gépmadarat. Az alsó szárnyak mindegyike körülbelül két méter hosszú, a felső pedig körülbelül egy méterrel hosszabb. Hátsó része különösen mikor a levegőben van, hasonlít a hal farkához, az egész szerkezet különben nem teszi annyira a madár benyomását, mint a karesu monoplán.

Csermák János közben felöltötte világos dresszét megvizsgálta gépjének minden részét alaposan, azután elfoglalta helyét a biplánon. A motor megindítása nehezen ment. A légszavar nem akart forogni. Körülbelül egy negyedórai próbálgatás után azonban egyszerre irtózatossá kezd forogni a gép légszavarja, amely a repülőgép körül a levegő erős áramlását idézi elő.

A montőrök néhány másodpercig erősen tartják a gépet, majd Csermák intésére elengedik s a repülő gépmadár husz-harminc méter hosszú utat két kis kerekén gurulva tesz meg. Még egy pillanat és elhagyja a pázsitos földet és büszkén, bátran száll a légtérben. Előbb csak úgy tíz méter magasságban repül, majd egész kis helyen megfordul és száll feljebb és feljebb. A szárnyak néha gyengén libegnek, amint a köröket írva fordul a levegőben, majd az alsó része lejjebb a föld felé nyulik és a gép mérsékelt utasával együtt szinte meredeken emelkedik.

20 százalékkal olcsóbb uri ruha beszerzési forrás.

Ha finom szövetből készült divatos és modern szabású ruhát szeret viselni olcsón, sétáljon el

Darabont Gyula előnyösen ismert uri szabó divattermébe, Páris-u. 12. sz. alá, vagy hívja fel 980 sz. telefont,

mert azért van mellékutcában ez a különben teljesen modernül berendezett divatterem, hogy vevőit olcsón és jól szolgálhassa ki. Dus raktárba megérkeztek a legjobb gyártmányú angol, francia, skót és hazai szövetek, double felöltő és divat mellénykék berendezkedésem olyan, hogy a legkényesebb izlet is kielégíthető. Műhelyemet és miniatúr bárkivételkényszer nélkül megtekintheti. **Elsőrendű munkaerők.** Vidékre mintát küldök, esetleg egy jól álló viselt öltöny b-kérdése elég, erről ujjat készítek. **Hitelképes egyéneknek és tisztviselőknek részletre is.**

a Herskovics Mardohájok? Es fogják szidni azokat a barbár és ostoba oroszokat — pedig Bagrov Herskovics Mardoháj a megmondhatója, hogy nem is olyan nagyon barbárok és nem is olyan nagyon ostobák. Sőt!

*

Az országos atletikai verseny.

Gyönyörű őszi napon, szinte nem is remélt érdeklődés mellett folyt le Nagyváradon a vasárnapi országos atletikai verseny. Vasárnap délelőtt egy kis eső pompásan leütötte a levegőt és délutánra a versenyeknek nagyon megfelelő időjárás kaptunk.

Igazán bámulatos az az eredmény, amit oly rövid idő alatt elért a *Nagyvárad* Sport Egylet a nemes testi kultúra támogatása körül a nagyváradai társadalomban. Ezideig apró nebulók méltatták a sportmanok munkáját magas megjelenésükkel és hangos torkukkal. Ma? Ma másképpen van! Elegáns fogatok szinte nesztelenül száguldanak a Rédey kert árnyékos utain, halalmas piros és fehér autókból a város előkelő urasszonyai lépnek ki; szüntelen telt villamos kocsihoz az olcsóbb helyek közönségét.

Es délután két órakor, az őszi bágyadt aranyfénynél pompás, színes tömeg tolong a tribün alatt. A széles, kopott színű mezőn dresszek tarkállanak szűles, hatalmas vállu athléták mozognak otthonosan a fővényes porondon.

A fenntartott helyen aransujtásos katonák: őrnagyok, ezredek, tábornokok.

Mellettük áll *Fetsler* püspök, lila szegélyű reverendája diszkrétén válik ki a szintömegeből. Egész versenyidő alatt állt és gyönyörködve nézte *Radn* püspökkel együtt a versenyt. *Hlatky* Endre Nagyvárad város főispánja egy egész sereg szép asszony között áll, magasan kiválva a sokadalomból. Kénytelen egy asztalon állni, mert különben nem látta semmit. Az elő-

dik fel a felhők felé. Elragadóan fenséges látvány. A nagy, diadalmas ember, a levegő ura. Csend. Csak a gépmadár kattog, bug ott fenn a magasban. Néha-néha hangzik fel a csodálkozás moraja. Az arcokon a bámulat, a büszkeség kifejezése ül, a szemek csak nézik-nézik a repülőembert s az emberszerkesztette csodálatos gépmadarat. Nézik, figyelik, csodálják hangtalanul.

Még néhány fordulat, s aztán simán szinte észrevétlenül leszáll a földre, még gurul egy picit a gép, mikor Csermák kiugrott az aeroplánból. Az első között gratulál neki *Lányi* hadnagy. A nézők serege tapsviharban és éljenzésbe tör ki és ünnepli Csermák Jánost, az ügyes, bátor aviatikust. Amint elhalad a közönség előtt, mindenütt felhangzik az éljen, az emberek kalapjukat lengetik. A közéletmetű, vörös bajszu Csermák arcáról boldog büszkeség sugárzik. Sapkájával üdvözlí a közönséget

Nincs több repülés.

Szünetet tartanak, amely idő alatt a katonazenekar szórakoztatta a közönséget. Majd ismét beül a gépjébe Csermák, azonban a motor sehogy sem akar begyulni. A légsavar nem működik. Igazítják, javítják, de hiába. Már vagy háromnegyed órája készülődnek, de eredménytelenül. A közönség is nyugtalanodni kezd, sokan már el is mennek, mert esteledik. Es éppen akkor, amikor megindul a légsavar, az emberek egy nagy tömege indult haza a repülőtéren keresztül. Annyi, de annyi lovas és gyalogos rendőr volt kinn, akiknek meg kellett volna akadályozni, hogy a tömeg elhagyja a helyét. Azonban ezt nem tették, hanem engedték, hogy a tömeg a

kelő hölgyközönség soraiból kiválik pazar fehér csipke ruhában *Károlyi* Leona művésznő.

Kezdődik a verseny.

Két óra után valamivel megszólalt a hatalmas sárga szócső. A bíró a 60 yardos síkfutásra való jelentkezést hirdette ki. Alighogy ezt lefuttatták, következett a verseny egyik legérdekesebb pontja a magasugrás, melyre három országos nevű bajnok is indult. Az általános érdeklődés azonnal feljűk fordult. *Mudin* Imre egyszerre primadonnája lett a publikumnak. Gyönyörű klasszikus termete van. Mellette szinte töpének látszik dr *Somody* István a szőke vékony és könnyű testű olimpiai ugróbajnok. A harmadik dr *Somody* András erős, csontos athléta.

Humoros jelenet.

Ep a lezseb ugrások mentek, mikor az ülőhelyek felől ringó női kalaptömbök alól izgatott és többszöri kiáltás csengett a porond felé.

— Rendezőt! . . . Rendezőt kére!

Persze, eszéágában sem volt egy rendezőnek sem, hogy most betörje magát a tömegbe. Az általános figyelem *Somodyék* felé fordult. De az ismételt vészkiáltás végre is érző szívre talált és dr *Poynár Széver*, a N. S. E. titkára ijedten sietett a kifeszített, párhuzamos köteleken átugorva a hang irányába.

Utközben még öt köteleet átugrott, maga is kiáltani kezdett.

— Rendőr! Rendőr! Hol a rendőr!

S amint a korláthoz ér, roppant komoly hang egy súlyos jogi problémát vág felé.

— Van-e joga annak az urnak ott a korlátra dűlni?

Dr *Poynár* először meghökken, hallgat, aztán bosszankodva a kicsinyesnek látszó kérdésen, ép el akar fordulni, mikor újra meg újra kérdi tőle kipirult arccal dr *Pelle* János, hogy döntse el, van-e joga ő előtte annak a két urnak a korlátra hajolni. Elzárják a kiáltást.

Egy pillanatra mindenki ide figyel. Dr *Poynár* hátrafordul s ridegen szól vissza.

— Van.

Általános megrökönyödés. A két szóban lévő ur gunyosan mosolyog és mozdulatlanul

repülőterre menjen éppen akkor, mikor a gép indulóféldben volt, s így a rendezőség, szeliden szólva, ügyetlensége, hanyagsága volt az oka, hogy felbomlott a rend, ami bizony nagyon könnyen szerencsétlenség okozója is lehetett volna. Csermák ugyanis eközben felrepült, de már késő volt arra, hogy a tömeget visszatartsák úgy, hogy az aviatikus azt se tudta, merre irányozza a gépet, hogy ne kerüljön az emberek feje fölé. A gyors kormányzás közben azután eltört a repülőgép tengelye.

Még nem repült magasan és így sikerült minden baj nélkül nyugodtan leszállani Csermáknak, jó néhány száz méternyire a közönségtől.

Erre azután teljesen felbomlott a rend. Mindenki a gép felé futott, sokan azt hitték, hogy szerencsétlenség történt. A tömeg egy része, kiabált, fűtyölt, zúgolódott, nem akart belenyugodni abba, hogy nem kapta meg azt, amit várt és amit ígértek.

Igy tehát nem sikerült úgy ez a repülőnap, minthogy az otlévő hatalmas nagyközönség várta s amint a próbákból is következtethették, de hát erről senki sem tehet, legkevésbé Csermák János, az aviatikus. De ha a két repülés és a zuhanó repülés el is maradt, annyit el kell ismerünk, hogy az első felszálláskor nagyszerű, szép, felemelő látványban volt részük az ott levőknek.

Nem hagyhatjuk szó nélkül, azokat a horribilis árakat, amiket a rendezőség a jobb helyekért megállapított, valamint a hanyag pontatlanságot sem a kezdés alkalmával. Mintha mind nagyobb számú közönség gyülekezésére vártak volna.

élvezik a vitát. Dr *Poynár* még egyszer visszaszól, hogy máskor ne háborgassák ilyen gyerekeskedéssel. Dr *Pelle* pedig kikéri magának, hogy őt valaki elüsse az igazságtól. Először komolyan fogta fel a dolgot, aztán gondolt egyet és hátra szolt a kíváncsi, ágaskodó diákoknak.

— Helyes; ha szabad, akkor jöjjenek be maguk is. Alljon mindenki a korláthoz.

Es ezzel lezáródott a kis incidens. Csak persze a közönség itta meg a levét, mert lett olyan tolongás, hogy jó darabig senki sem figyelte a versenyt.

Az a remény, hogy *Somody* dr a magas ugrásban rekordot javít, nem vált be. A két *Somody* 176 cm.-nél nem tudott többet ugrani, ami bizonyval abban leli okát, hogy fáradtak voltak s puha volt a talaj.

A jutalmak.

A versenybírósi asztal mellett zöld plüssel bevont állványon voltak kitéve a jutalmak. Remek, súlyos ezüst dózsi fekszik középen: *Fedák* Sári díja a súlydobás győztesének. Rajta a művésznő aláírása. *Nagyvárad* város vándordíja impozáns, ébentekete bronzszobor. Dr *Fráter* Pál díja művészi dísz tárgy: márvány koralapon bronz ló. Szép a *M. S. E.* díja: bronzalapon babékoszorus lovag. *Köszeghy* József 4 db. finom bőrtárcát küldött, míg *Altnöder* Endre finom művi ezüst cigarettatárcát. A *N. S. E.* a magasugrás győztesének pompás szivarkészletet adott s *Niessner* Aladár szintén feketebőr tárcákat küldött a díjak közé.

A verseny eredményei.

A késő délutáni órákig tartó pompás és igazán elsőrendű közdelmek eredményeit alább közöljük. Ami nagyon világos és előre látott dolog volt: a *budapesti M. A. C.* öt tagja ugyszólván végigaratta az egyes számokat. A mi athlétáink sokat tanulhattak, kedvet kaphattak a további nemes versenyre. Különben ügyes rendezők voltak.

I. 60 yardos síkfutás (nagyváradiai részére.) 1. Kezdődy László NSE. 7 mp. 2. Szeghalmi Bálint NSE. 3. Beregszászy Ferenc NSE.

II. Magasugrás (a NSE. tiszteletdíja) 1 dr *Somody* István KEAC. 176 cm. 2. dr *Somody* András KEAC. 3. *Mudin* Imre MAC.

III. 100 yardos síkfutás (*Köszeghy* József tiszteletdíja.) 1. Szerlemhegyi Ervin MAC. 104 mp. 2. Balázs József BBTE.

IV. Rudugrás (*Fráter* Pál dr tiszteletdíja.) 1. Szemere János MAC. 316 cm. 2. dr *Hoffmann* Lajos DTE.

V. 220 yardos junior síkfutás. 1. Ulrich Pál KAOE. 25 mp. 2. Szollár Pál KEAC. 3. Tarrásky Béla KAC.

VI. Távolugrás. 1. Kósa József MAC. 6 m. 42 centi, 2. dr *Somody* András KEAC.

VII. Diszkoszvetés (junior) 1. Guszmay Gyula MAC. 32 m. 92 cm. 2. Beregszászy Ferenc NSE. 3. Berbély Lajos NSE.

VIII. Diszkoszvetés (*Altnöder* Endre tiszteletdíja.) 1. *Mudin* Imre MAC. 37 m. 88 cm. 2. dr *Kovács* Ödön NyTVE. 8. Beregszászy Ferenc NSE.

IX. 4x100 m. junior staféta futam. 1. KAC. 2. KEAC.

X. Súlydobás. (*Fedák* Sári tiszteletdíja.) 1. *Mudin* Imre MAC. 13 m. 21 cm. 2. dr *Kovács* Ödön NyTVE. 3. *Majzik* Gábor NAC.

XI. 1/4 angol mértf. síkfutás. 1. Szerlemhegyi Ervin MTC. 2. Balázs József BBTE. 3. Kiss Aladár NyTVE.

XII. Gerelyvetés (junior) 1. Vitán Árpád NSE. 30 m. 87 cm. 2. Hollóssy István NSE. 3. Guszmay Gyula MAC.

XIII. 100+200+400+800 méter staféta síkfutás. 1. Magyar Athletikai Club. 2. Nyiregyházi Torna és Vivó Egylet. 3. Kolozsvári Athletikai Club.

Finom női szabóság!

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy egy elsőrendű modern szabász vezetése alatt finom női szabóságot rendeztem be.

Tisztelettel

FLEGMAN

divatháza.

Bémer-tér. Alapított 1888.

Képviselőházi ülés. Kabos Ferenc elnök 11 órakor nyitotta meg az ülést. A megnyitó után bemutatja az elnök a miniszterelnök leiratát, melyben az új hadügyminiszter kinevezéséről tesz jelentést. Az ülés többi részét ismét névszerinti szavazások töltik be. Az ülés vége 2 órakor.

Czipő, kalap, harisnya és fehérnemű legjobban és legolcsóbban

REICHARD áruháza

cézgnél, Fő-utca szerezhető be.

Gymnasium, Reál és Polgári iskolai diák sapkák.

TORNA CZIPŐK.

115

UJDONSÁGOK.

* A Széchényi család mauzoleuma. Nagy ünnepség keretében szentelte fel a napokban Nagycenken a Széchényi-család elhunyt tagjainak porai fölé emelt díszes mauzoleumot gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. nagyváradi püspök. Az impozáns síremléket gróf Széchényi Béla koronaőr állította a nagycenki sírkertben, a régi sírbolt mögé. Gróf Széchényi Miklós püspök a környékbeli papság segítségével a plébánia templomban requiemet mondott, amelyen a kiterjedt főúri család majdnem minden élő tagja jelen volt. A templomból körmenetben vonultak át az új mauzoleumba. Megható jelenet volt, amikor az élő Széchényiek, gróf Széchényi Miklós püspökkel körül álltak az elhunyt ősök közös sírhelyét. A szertartás végeztével a püspök tiszteletére diszebed volt a cenki gróf kastélyában.

* A lakás és élelmezési bizottság ülése Gerő Armin főkapitány folyó hó 27-én délutáni 3 órájára hívta össze a lakás és élelmezési bizottságot. Ezután kéri a bizottság tagjait, hogy tekintettel a tárgysorozatban felvetett ügyek feletti fontos voltára, minél nagyobb számban megjelenjenek. Tárgysorozat: Elnöki beszámoló. A város tejjel való ellátása. Lóhus mézszárszék felállítás. Piaci árusátrak. Lakás és élelmezési bizottság szabályrendelet.

* Áthelyezés. A vallás- és közoktatási miniszter Ardos Frigyes munkácsi állami főgimnáziumi tanárt a nagyváradi állami főreáliskolához helyezte át.

* Országos kongregációi nagygyűlés.

A Magyarországi Mária-kongregációk Országos bizottságától nyert értesülésünk szerint a II. Országos Kongregációi Nagygyűlés t. évi november hó 12-én tartatik meg Budapesten. 11-én (szombaton) este a Szent István Társulat disztermében tartja összejövetelét az Urak Mária-kongregációja és annak vidéki kolóniái. Vasárnap, 12-én reggel 8 órakor lesz a közös szent áldozás, fogadalom megújítással a Szent István-Bazilikában. Ezt követi féltízor a Prézések konferenciája. Fél 12 órakor lesz az ifjúsági gyűlés és d. u. 5 órakor a Vigadóban a diszgyűlés, melyet közös vacsora követ. Részletes program a jövő hó folyamán fog megjelenni. A diszgyűlés egyik ünnepi szónoka a nagyváradi kolónia tagja.

* Képkiallítás a Sasba. Istvánffy Gyula akadémiai festőművész — a Fekete Sas kiállítási csarnokában Egyiptom, Palesztina s Görögország s hazai áltold tanulmányaiból kiállítást rendez — megnyitja: szeptember 26-án 11 órakor. Belépő díj 50 fillér, 10—12 nap marad tárlata nyitva.

* Gróf Széchényi püspök egy halálra égett ember mellett. Vasvörösváron pár nappal ezelőtt délután 5 órakor kigyuladt Aspan Ferenc ottani lakos háza és a tűz csakhamar belekapott a szomszéd Dirnbeck Ferenc zsúppal fedett gazdasági épületébe is és elpusztítván mind a két épületet. A házak mögötti réten volt összehalmozva Konrad János ácsmester nagymennyiségű épületfája, amelynek nagy része szintén elpusztult. A tűz okozója maga Aspan Ferenc egy 40 éves, hat gyermekkel megáldott férfi volt, aki édesanyjával az örökség miatt már évek óta perben áll. Most okt. 1-én kellett volna a házból távoznia, ami annyira elkésztette őt, hogy arra a borzasztó tetterre határozta el magát, hogy a házat felgyújtja és magát is elégeti. Mikor a ház már égni kezdett, felment a padlásra s ott lefeküdt, várván a tűzhalált. De még mielőtt a tetőzet teljesen leégett volna, rábukkantak a tűzoltók és lehozták a padlásról. Aspan kezén és karjain iszonyú égési sebekkel volt borítva és alsó teste is nagyon fel volt már puffadva. Az éppen Vasvörösváron időző nagyváradi püspök, Széchényi Miklós gróf, v. b. t. t. emberbaráti nemes érzületéről adván ezuttal is fényes tanúságot, az ottani plébánossal együtt, odasietet a nehéz sebesülthöz, aki már szólni nem tudott, de félig még eszméletnél volt, hogy a vallás utolsó vigaszával ellássa. A püspök meggyónította. Wehofsits plébános pedig feladta neki az utolsó kenet szentségét. A fenkölt lelkű főpap nővére, Erdődy Gyuláné grófnő is ott állott a szegény sebesültnél, hogy ápolja és enyhítse nagy fájdalmait. Megható volt nézni ezt a két nemes lelket, amint leküzdve az irtózatot, mely bizonyára az ő nemes szívüket is elfogta, órák hosszat vigasztalták és ápolták a szerencsétlen embert. Még szívfacsaróbb volt azonban az a jelenet, amikor a halálra sebesült apa mellett ott állott a felesége, csecsemővel a kezén és környezve a többi öt kiskorú gyermekétől. A fenyegetett falunak a szomszéd tűzoltóságok gyors segítségére siettek. Aspan másnapra kiszendvedt.

* A mezőtelegdi körjegyzőség felosztása. A folyó év elején Vattay Gyula mezőtelegdi körjegyző halála után a körjegyzőséghez tartozó községek elhatározták, hogy a körjegyzői állás mellé még egy második (adóügyi) jegyzői állást is rendszeresítenek s addig nem töltik be a körjegyzői állást. A községek

ezen határozatát Juricskay Vid meglebbezte. A vármegye törvényhatósága a felebbezést elutasította és jóváhagyta a másodjegyzői állás szervezését. E határozatot Juricskay ismét meglebbezte és így az ügy a belügyminiszterhez került, ahonnan tegnap érkezett le. A miniszter a felterjesztett iratokból azt látja, hogy a körjegyzőség községei képesek még egy jegyzői állást fenntartani és hogy erre az állásra szükség is van, miért is úgy találja megoldhatónak az ügyet, ha a körjegyzőségből még egy körjegyzőt lehet alakítani, vagy pedig valamelyik község önálló jegyzőséggé alakul át. Ugyanezzel az ügygel kapcsolatosan lett felterjesztve a II-od segédjegyzői állás szervezéséhez szükséges 1000 korona államszegély folyósítása iránti kérelem is. A miniszter a kérelmet fedezet hiányában nem teljesítette. Tekintettel azonban arra, hogy a község pótdója túl magas, a segédjegyzői állás javadalmazásához 1912 től évi 500 korona segélyt helyez kilátásba.

* Dr Makay Pál halála. Részvétellel értesülünk, hogy dr Makay Pál nagyszőlősi kir. körjegyző, élete 57 évében elhunyt s nagy részvét mellett temették el. Dr Makay Pál korábban Nagyváradon lakott s mint ügyvéd működött városunkban. Halálát neje és négy gyermekén kívül nagyszámú előkelő rokonság gyászolja.

* A szentjebbi zárda és iskola felszentelése. Lélekemelő ünnepély színhelye lesz holnap Szentjebbi község; holnap szenteli föl ugyanis a szentjebbi új zárda kápolnáját dr Lányi József tinnini püspök. Szentjebbi a Berettyó völgyében a magyarságnak és a katolicizmusnak erős vára; beékelve nemzetiségek és más vallásuk közé, szívós, nyelvéhez és hitéhez erősen ragaszkodó lakosság nemcsak megmaradt magyarnak és katolikusnak, hanem beolvastani, hódítani is képes. Ennek a népnek emelt elemi leányiskolát a részben még Bunyitay Vince volt szentjebbi plebános, prelátus-kanonok által vásárolt telken a szentjebbi apátság fenkölt lelkű javadalmasa, dr Fraknói Vilmos. De nemcsak iskolát építtetett Fraknói püspök; arról is gondoskodni kívánt, hogy ott a tanítás mindig vallásos és hazafias legyen. E célból az iskola vezetését Szent Vince leányaira bízta, az apácák részére kápolnát és lakást építtetett, úgy a zárdát, mint az iskolát teljesen felszerelte s az intézmény állandó fennmaradásáról is gondoskodott. Ezt a vallásos és hazafias szempontból egyaránt oly jelentős alkotást adja át holnap rendeltetésének Lányi püspök. A felszentelésnél jelen lesz a kerületi papság s a környékből számosan. Képviselet lesz a kir. tanfelügyelőség is.

* Közegészségügyi ülés. Nagyvárad város közegészségügyi bizottsága ma, kedden, szeptember 26-án este fél 6 órakor a városházán ülést tart.

* A tűzoltók napja. Vasárnap volt a tűzoltók napja Nagyváradon. Az utcákon urnákat állítottak s tűzoltók perselylyel jártak, hogy a tűzoltók otthona javára adományokat gyűjtsenek. Mint értesülünk, az öt urnánál 693 korona adomány gyűlt be.

* Október 9-én kezdődik a szüret. A szőlősgazdák áldozatkészségének és ernyedetlen buzgalmának lehet köszönni, hogy ma már nem kopár a nagyváradi hegy tekintélyes része, hanem újra borág zöldel a halmokon s remek szőlősgerezek gyönyörködtenek a szemet. A tavalyi peronosporás esztendő után ez évben minden veszedelem megkímélte a váradi

hegyet. Termés azonban nem valami tulbőven van, de a kedvező időjárásban igen korán érett a szőlő s pompás borra van kilátás. Nagyvárad város hegyközsége vasárnap délelőtt tartotta közgyűlését a városházán, dr. Molnár Imre elnöke alatt. Id. Márkus János hegybíró jelentette, hogy a szőlő érése, a kedvező idő folytán, igen előre haladt s javasolta, hogy a váradi hegyen október 9-én kezdjék meg a szüretet. A közgyűlés elfogadta a javaslatot s ehhez képest a nagyvárad-i hivatalos szüretet október 9-én kezdik. Akik előbb szándékoznak a szüretet megtartani, kötelesek ezen szándékukat a hegybírónál bejelenteni.

* **Halálozás.** Kiss Béla m. kir. pénzügyi számellenőr, nyug. jegyző elhunyt. Temetése ma, kedden, szept. 26-án délután 3 órakor lesz a Kórház-utca 28. sz. háztól.

* **A Rimanóczy szálloda sorsa.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy a Rimanóczy-zsálloda részére, a jelenlegi ócska, bárkaszáj omnibusz helyett modern automobil szerez be. Ez ellen a közgyűlésen már felszólalt Veiszlovics Gyula törvényhatósági tag, aki tegnap felebbezést adott be. A felebbezésben kifejti Veiszlovics Gyula, hogy a szálloda, ha bérbeadná a város, háromszor annyit jövedelmezne, mert ma már a szálloda vezetéséhez szaktudás és rutin szükséges s ezeket a városi tanácstól kívánni sem lehet. Továbbá ne hamarkodják el az automobil beszerzését, mert minden hónapban újabb és jobb találmányok kerülnek felszínre. Különben az októberi közgyűlésre önálló indítványt ad be a törvényhatósághoz a szálloda bérbeadása iránt. Legalább addig ne döntsön a közgyűlés határozata felett a miniszter, amíg az önálló indítvány felett határoz a közgyűlés.

* **A kolera.** A belügyminiszter tegnap értesítette az alispánt, hogy a kolera járvány egyáltalán nem szűnt meg, sőt újabbán egyre növekszik a betegülések száma. Szeptember 16-23-ig 19 megbetegülés fordult elő. Ebből 9 halálos volt. A betegülések a Duna és a Tisza mentén fordultak elő. A körülmények azt bizonyítják, hogy a kolera a Duna mentén terjedt el s innen lépett át a Tisza vidékére. Nehogy a fertőzések még nagyobb mérvűek legyenek, Titelnél a hajókat dezinficiálják.

* **A lépfene áldozata.** Poklosteleken Kiss Gábor gazdálkodónak megbetegedett egy bornyuja. Kiss az állatot Lepizsán Gábor husvizsgálóval megvizsgáltatta és levágatta. Lepizsán mikor megnyuzta az állatot, a hust gyanusnak találta és megtiltotta annak kimerését. Kiss nem akarván teljesen elveszíteni az állat értékét, megakarta vesztegetni a husvizsgálót, hogy engedje meg annak kimerését, amit azonban Lepizsán megtagadott. Az állat hulláját Kiss elföldelte. Pár nap múlva a husvizsgálón veszedelmes tünetek mutatkoztak, s mire alapos kezelés alá vehették volna, meghalt. A megtartott vizsgálat folyamán megállapították, hogy Lepizsán lépfene mérgezésben halt meg. Az ügy a margitai főszolgabíró elé került, aki Kiss Gábort 120 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítéletnél súlyosbító körülménynek tekintette a főszolgabíró azt, hogy Kiss még szidalmazta is az előjáróságot, amikor nem engedte meg a hus kimerését.

* **Vasárnapi könyvtár a kórházakban.** A belügyminisztertől tegnap körendelet érkezett az alispánhoz a vasárnapi könyvtárak tárgyában. A miniszter igen nagy elismeréssel adózik a vasárnapi könyvtár iránt s azt mondja, hogy a könyvek a betegek részére is igen

kellemes olvasmányok. Ennek alapján elrendelte az alispán, hogy a kórházak megfelelő példányokban rendeljék meg a könyveket és osszák szét a betegek között. A könyvek példányának ára 3 fillér.

* **A községi hivatalnokok betegség biztosítás.** A vármegye és a kerületi munkásbiztosító pótár között állandóan vitás volt az a kérdés, hogy a községi hivatalnokokat kötelesek-e bejelenteni a pénztárba. Hogy az ügyet végleg rendezzék, a belügyminiszterhez írt fel a vármegye. A miniszter tegnap értesítette az alispánt, hogy a községi hivatali alkalmazottak biztosítás kötelezettek, csupán belsőre nem kötelesek biztosítani őket. A kötelezettség alól csak azok mentesek, akiknek évi fizetésük a 2400 koronát vagy napidíjuk a 8 koronát meghaladja.

* **A huszár kardja.** Tegnapra virradó éjjel Pasula Péter 37 ik gyalogezredes káplárt egy ismeretlen honvédhuszár a Zöld utcán megátadta és kardjával fején ütötte. A sérülés következtében a káplár össze is esett. A huszár tettétől annyira megijedt, hogy elmenekült. A káplárt a mentők beszállították a csapatkórházba.

* **Az álkulcsos betörő.** Tegnap reggel 6 órakor Lövei Józsefné jelentette a rendőrségen, hogy udvarában lakó Páncél Eulália lakását ismeretlen tettes álkulcsos felnyitotta. A nyomozást a rendőrség azonnal megindította, mivel azonban Páncél Eulália jelenleg fürdőn tartózkodik, nem volt megállapítható, hogy tettesek mit vittek el.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert minden későn bájuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. Sauer-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak LADÁNYI JÓZSEF puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. lőporáruda. Telephon 269. Nagyvárad, Rákóczi-ut.

x **Casinók,** olvasóköri, nép-, önképző- ifjúsági-, tanári és egyéb könyvtárak, valamint szakszervezetek igen gondos és előnyös kiszolgálásban részesülnek. Benkő Arthur könyv és papír keresk. modern antiquariumában, Nagyvárad, Rákóczi-ut 10.

x **Habig kalapok, Fownes keztyűk, angol cipők egyedüli raktára**
RÓTH M. UTÓDÁNÁL.

x **Csillár és fémáru gyártási telep:**
Nagyvárad Iroda s raktár
Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3.
Telefon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petrolumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; villamos motor, világítási és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel STERN ADOLF. 33

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól. Bőví árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az elismert olcsó áron szerezhethet be.

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a cégre!

x **MEGÉRKEZTEK** a Párisi és Bécsi kalap modellek, Nagy Sándor-u. 4. szám alatt.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzlet

folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovics házába, az Orsolya zárda templomával szemben.

Rimanóczy műbutorgyár.

Állandó bútorkiállítás.

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczi-ut, saját ház.

TELEFON: 796.

Költségvetés díjtalan.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy Óváry Lajos kályhás üzletét átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jószágú modern és izlések kályhákkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utóda).

Csengeri-utca 27. szám.

Törlesztéses kölcsön:

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája

Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9.

Siessiünk Radó és Kertész

női divatruházban, Kossuth-teremben

**Ki lettár miatt nagy
siót rendez, hol a következő cikkek
kerülnek olcsón eladásra.**

Mosó grenadinok, batistok, selymek, pouplinok, ruhavásznak, francia delainok, ruha díszek és még sok más itt fel nem sorolt cikkek. — **Most sok pénzt megtakaríthatunk, ha menyasszonyi kelenyénket itt vesszük.**

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Az ártatlan Zsuzsi.

Szerda: Az ártatlan Zsuzsi.

Csütörtök: A rejtélyes ember.

Péntek: A dollárkirálynő.

Vasárnap délután: Az obsitos, este: Az ártatlan Zsuzsi. (Kisbérlet 1. szám.)

Az ártatlan Zsuzska.

No persze, hogy nem ártatlan! Ha Zsuzska csakugyan ártatlan volna, akkor aligha telt volna meg vasárnap is, hétfőn is zsufolásig a színház. Zsuzska erénydíjat nyert, de ugyancsak felszarvazza máfia férjét, s a Moulin Rouge-ban találkoznak, ahol összekerül az erényhős báró, a fia, a leánya s a leendő veje. A darab tartalmából legyen elég ennyi. Tele van kacagtató jelenetekkel, ferde helyzetekkel a nevetés egész előadás alatt nem szűnik meg. De a taps sem, mert a gyors, gördülékeny összjáték, a találmány rendezés s az egyes szereplők igyekezete teljes sikerre vezette a darabot.

Legértékesebb a darabban Gilbert zenéje, mely eléggé eredeti, könnyed és finom, igazi operett muzsika, egyik hatásos szám követi a másikat.

A címszerepet Zsigmondi Anna játszotta pajzánul, elevenen, jókedvűen, ő volt az előadás központja. Ragyogó tolettjei feltűnést keltek. Horváth Mici, Tóthné és Szőke Gizi kisebb szerepekben ügyeskedtek. Sik Rezső a kikapós öreg urakat mindig páratlan sikerrel játssza, Gózon is pompás »rózsafü« volt. Medgyaszai Jenő ugylászik igen jó énekes bonviván, ügyesen játszik, szépen táncol, de szeretnők már őt mint tenoristát megismerni. Igen jó komikus figurák voltak Leövey és Hunyady Kabos Gyula pincérje nagyszerű kabinetalakítás, Kabos az epizód szerepek mestere, aki a legkisebb szerepben is magára tudja vonni a figyelmet s burleszk komikumával mindig kacajt kelt.

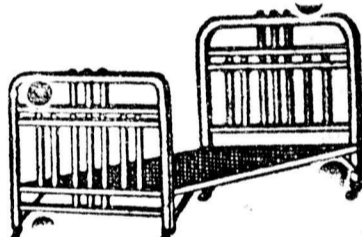
Az ének és a zenekar is jó volt, Kovács karmester dirigált. A darab sok előadást fog megérni.

Az ártatlan Zsuzsi sikerét magasztalja ma az egész nagyváradai sajtó. Jól jövendőtünk, amikor megmondottuk, hogy a vasárnapi bemutatóval hosszú és nagy diadalsorozat kezdődött a Szigligeti-színházban. »Az ártatlan Zsuzsi« ma este ment először bérletben. A bérleti előadások bérleti sorozatának 20. száma következik holnap.

A rejtélyes ember. Csütörtökön Adré de Lorde és Binet nagyhatású színművét ujtja fel a színház. A darab a nyári színikörben ment a múlt szezón végén nagy sikerrel.

A Dollárkirálynő. Pénteken kedves reprize lesz a Szigligeti-színházban. A Dollárkirálynőt, Fall bájos operettjét ujtják föl egészen új, friss szereposztásban. A Dollárkirálynő régen nem szerepelt a színház műsorán, melynek pedig sokáig egyik fő erőssége volt. A társulat nagy ambícióval készül a reprize, annál is inkább, mert több új tag először mutatkozik be e darab szerepeiben a nagyváradai publikum előtt. Különösen érdekesnek ígérkezik Horváth Mici Daisy szerepében, amely erős próbája a legrutinósabb szubretnek is. F. Károlyi Leonát régi pompás szerepében, a Gladysban lép újra fel. Miskey József játssza Dénes Akos, Zsigmondy Anna, T. Pogány Janka, Kabos, Leövey régi szerepeikben jeleskednek. Új lesz Nádas Oszkár is Tom szerepében.

Vas és rezubutor

gyári rakárri

Székényágy 3 matraccal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarniss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

EGYESÜLETEK.

A magántisztviselők egyesületének reorganizálása.

A nagyváradai magántisztviselők egyesülete az utóbbi időben alig adott életjelt magáról. A tagok nem buzgólkodtak az egyleti élet fellendítésén úgy, mint a korábbi években. Az egyesület régi tagjai azonban most újból intenzív életre akarják kelteni az egyesületet, hogy ismét egyike legyen a város virágzó egyesületeinek.

Reorganizálják az egyesületet s ez irányban felhívást bocsátottak ki a tagokhoz. A felhívásban tudatják, hogy az egyesület színház-bérletét az 1911-12. évi színi idényre ismét megújították. Az idén is nyolc körszék bérletet úgy a rendes, mint a vasárnapi kisbérletes előadásokra. A jegyeket az előadás napján, épp úgy, mint a múlt évben, 1 K 64 filléért árusítják naponként 3-6-ig az egyesület irodájában. Előjegyzésért, a jegy árának lefizetésén kívül, jegyenként 20 fillér díjat kell az egyesület

ügyvezető tisztviselőjénél fizetni, aki ezt a jelentkezés sorrendjében beiktatni tartozik.

Újra szervezik az állásközvetítő osztályt és segélypénztárt, hogy legelőbb is az állás nélküli levő, illetve bajba jutott kartársaikon segíthessenek. Rendszerezik ismét a vitatüléseket és taggyűléseket, hogy kartársaiknak mentül gyakorlatban alkalmat nyújtsanak a magántisztviselőket érdeklő komoly és fontos ügyekben eszméserét folytatni.

A könyvtárt alaposan rendezik és az egyesületet anyagi erejéhez képest kibővítik.

Október hóban megindítják újból a »Magánhivatalnok«-ot, az egyesület régi közlönyét.

Gondoskodni kívánnak a tagok és családjaik szórakozásáról is s evégből a tél folyamán kedélyes összejöveteleket és egyéb családias mulatságokat rendeznek.

Mindezeket természetesen csak úgy valósíthatják meg, ha a kartársak minden irányban segítségükre lesznek, az ezzel járó jelentékeny munkában őket támogatják és ami szintén lényeges, sőt nagyon is fontos: tagdíj-kötelezettségüknek pontosan eleget tesznek, hogy viszont az egyesület is megfelelhessen a magára vállalt kötelezettségének.

IRODALOM.

Temetési Kézikönyv lelkészek és kántorok részére. Az egész országban elterjedt Euzárovits-féle Temetési Kézikönyv ez új (hatodik) kiadása lényegesen különbözik az előbbi kiadásoktól. Részint, mert az új esztergomi Rituálé szerinti gregorián hangjegyekkel jelent meg az énekes rész, részint pedig, mert egy egész új résszel bővült, mely számos imát tartalmaz (magyar-, német- és tót nyelven, melyek a sirnál, vagy a gyászháznál elmondhatók (külön a felnőttekről, külön a kiskorúakról). A kézikönyv ára egész vászonkötésben 1 korona. Kapható: Buzárovits Gusztáv könyvkereskedésében Esztergomban.

Igazságszolgáltatás.

Kik lesznek októberben esküdtek.

Tegnap tartották meg a kir. törvényszék-nél, Millye Mihály táblabíró elnöksége alatt az október havi esküdtek kisorsolását. E szerint októberben a következő esküdtek lesznek behíva a nagyváradai kir. törvényszékhez az esküdtszéki tárgyalásokra:

Rendes esküdtek:

Balogh János Nagyszalonta, ifj. Bácsi István Komádi, Biró Márk tanár, Breider Armin, Bulzán János, Csathó Elemér tanító Nagybajom, Cseh János, Elek József, Herczeg Vilmos, dr. Holló Sándor, Hranitzky Károly, ifj. Kaczián Károly, Kálmán Sándor, Kugler Antal, Lakos Lajos, Mogyorós Gergely Nagyszalonta, Molnár Károly Mezőkeresztes, Nagy János N. Kereki, K. Nagy Sándor Komádi, Osváth Géza Kismarja, Papp János, dr. Papp Romulusz, Papp Sándor Mezőkeresztes, Pardi János Nagyszalonta, Rosenberg Izsó, Sós Károly Komádi, Szatmáry Géza Nagyszalonta, Szigeti Elek Mezőkeresztes, Sződényi Nándor, Tóth Andor Belényes.

Helyettes esküdtek:

Buzásy József, Buksz Miksa, Ehomfeld Emil, ifj. Joó Ferenc, Sz. Kocsis János, Lőrincz András, Mezey Dezső, Nemes Ferenc, Tokai Mihály, Tollorics István.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és diszúvegezési műintézete.

Üvegcsiszoló és tükör áruháza.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives
figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok diszúvegezések
készítésére, művészies és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

■ CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITÜNTETVE. ■

Telefon 1164.

TÁVIRATOK.

Obstrukció zárt ülésel.

Budapest, szept. 25.

(Saj. tud.) Mezösi Béla interpellációt jegyzett be tizenöt képviselő társával egyetemben a bán dolgai ügyében. A függetlenségi párt kijelentette, hogy ha Héderváry kielégítő feleletet nem ad, zárt ülésekkel fog obstruálni.

Bagrowot felakasztották.

Budapest, szept. 25.

(Saját tudósítónktól.) Tegnapelőtt tudatták Bagrowal, hogy a cár a halálos ítéletet javáhagyta. A gyilkos, mikor meghallotta az ítéletet, megnyugodott. A halálos ítéletet reggel 7 órakor hajtották végre a hivatalos személyek jelenlétében.

Makó az obstrukció ellen.

Makó, szept. 25.

(Saját tud.) A vármegyei törvényhatóságnak ma tartott ülésén foglalkoztak a verseci átirattal. A törvényhatóság a verseci átiratot magáévá tette. Az átirat ellen Justh Gyula szólalt fel.

Egy hadi hajó katasztrófája.

Toulon, szept. 25.

(Saját tud.) Egy hadi hajó felrobbant. A robbanás következtében 500 katona vesztette életét. A robbanást vigyázatlanság idézte elő. A löporos raktárba ugyanis szikra jutott s ettől a löpor felrobbant. Héderváry vészvétét fejezte ki a francia kormányak.

Ausztria vasutas-sztrájk előtt.

Bécs, szept. 25.

Ausztriában ma újból kísérelt a vasutas-sztrájk réme. Mint a bécsi jelentések mondják, az elégedetlen vasutasok október 1-ét tüzték ki az általános sztrájk napjául.

A spanyol forrongás megszűnése.

Madrid, szept. 25.

A forradalmi mozgalom végéhez közeledik. A republikánusok soraiban újabb szakadás van, több vezető cserben akarja hagyni a mozgalmat, mert a bünszerző és felbujtó szerepet nem akarják vállalni.

A szemináriumokat és kolostorokat őrző csapatokat még nem rendelték vissza, de azért észrevehető, hogy a rend teljesen helyreállott. Az utcák képe már a szokott forgalmat mutatja.

KÖZGAZDASÁG.

Szarvasmarha kiállítás Margitán.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 24 én tartotta meg ez évben 5-ik és utolsó állatkiállítását Margitán, mely igen jól sikerült. A felhajtott állatok száma mint azok minősége teljes megelégedésre szolgált, úgy a bíráló bizottságnak, mint a kiállítást rendező egyesületnek. Ezen szép sikerben nagy része volt Markovits Manó főszolgabírónak is, ki teljes odaadással fáradozott a margitai szarvasmarha kiállítás sikere érdekében. A kiállítás megtekintésére nagy számu ki-gazda község jött össze, de az ez iránti érdeklődés megnyilvánult az intelligens közönség körében is. Ott láttuk: Dr Márkus László országgyűlési képviselő, Markovits Manó főszolgabíró, Wertheimstein Alfréd, Wertheimstein Viktor, Kloubiszky Tibor, Gahér Mihály plébános, Molnár Imre gazd. felügyelő, Merza Jenő, gazd. szaktanár, dr Fichtner I., Darabán Gy., Weingärtner Andor gazd. egyl. titkár stb.

A kiállításon az elnöki tisztséget Wertheimstein Alfréd töltötte be, ki nagyszabásu beszéddel nyitotta meg délelőtt 10 órakor a kiállítást, mely után megalakította a bírálóbizottságot.

A bírálóbizottság működését befejezván, elnök kihirdette a bírálat eredményét, mely szerint tehenekért 12, üszökéért 7 ki-gazda kapott pénzdíjat összesen 700 kor. értékben. Oklevéllel lett kitüntetve Gahér Mihály plébános, Kocsora Károly birtokos.

A díjak kiosztattak, mely után Wertheimstein Alfréd köszönetet mondott Markovits Manó főszolgabírónak a kiállítás érdekében kifejtett tevékenységéért s a kiállítást berekesztette.

A kiállítók nevében dr Márkus László országgyűlési képviselő mondott köszönetet a bíráló bizottságnak pártatlan működéséért s a Biharmegyei Gazdasági Egyesületnek a kiállítás rendezéséért, melylyel a margitai gazdánépely befejezést nyert.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapesten

A gabona-tőzsdén tegnap változatlan volt irányzat. Készáru forgalom huszonöt ezer mázsa.

Határidők zárlata:

Apr. lisi buza (1912)	— —	12.08
Októberi buza	— —	11.83
Októberi rozs	— —	10.17
Októberi zab	— —	9.41
Májusi tengeri (1912)	— —	8.41
Augusztusi tengeri	— —	7.88
Augusztusi repce	— —	14.60

Budapesti értéktőzsde

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók-jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	841.75
Osztrák hitelrészvény	— —	644.—
Jelzálogbank	— —	484.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	573.—
Salgótarjáni köszén	— —	673.—
Osztrák államvasut részvény	— —	728.—
Közuti vasut	— —	802.50
Rimamurányi vasmű	— —	680.—
Városi vasut	— —	415.—
Beocsini cement	— —	—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Telefon 1153. Interurbán Telefon 1153.

A tisztelt hölgyközönségnek!

tudomására adom, hogy a budapesti, bécsi és külföldi tanulmányutról a legmodernebb újdonságot megszereztem a tisztelt hölgyközönség részére, amely bármikor megtekinthető.

A legujabb

Direktovárfűzők

csipő s hasfűző, trikó-fűzők, meltartók és mindenféle különlegességi fűzők nálam kaphatók készen és mérték után elkészítem. Raktári fűzőkben nagy választék és olcsóbban beszerezhető nálam, mint bárhol. Becses pártfogását kérve

Izsák Lidia

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1.

A Sziglgett-színház művésznőinek egyedül fűzőszállítója. Fűzők tisztítását és javítását jutányos áron elvállalom.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-

diszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása

:-: utólérhetetlen. :-:

KAJÁRI ÖDÖN
ELECTROTECHNIKAI VÁLLALATA

NAGYVARAD
BEÖTHY ÖDÖN-U. 46

Készít villamos világítási és erőátviteli, valamint csengő és házi telefon berendezéseket. A legjobb minőségű Dr. JUSTH-féle Wolframlámpák 2 korona 30 fillérért kaphatók.

Értesítjük

igen tisztelt vevő közönségünket, hogy legujabb kicsinybeni eláruló üzletünket

Zöldfa-utca 7. sz. alatt

Dr. MUNK házban megnyitottuk.

Moskovits Farkas és Társa

cipő és csizmagyár r.-t. Zöldfa-utcai fióküzlet.

Legnagyobb választék férfi, női és gyermek cipőkben!

Egységes szabott gyári árak!

TELEFON!

Megérkezett

a nagy cipő szállitmány, az első nagyváradi selejtes cipő áruházba, ahol minden fajta cipő igen olcsó árban kapható.

■ Belvárosi Takarékszövetkezet épület, Barcs-palota. ■

Részvénykicserélési felhívás!

Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi bank és Központi Takarékpénztár r. t. felhívja azon tisztelt részvényesit, kiknek birtokában Biharmegyei Kereskedelmi Ipar- és Terményhitelbank részvények vannak, hogy ezen részvényeket, szelvényekkel együtt, kicserélés végett az Egyesült intézet Teleki-utcai fiókjánál (Teleki-u. 3.) folyó évi szeptember hó 1-től szeptember 20-ig beszo-lygáltatni sziveskedjenek.

Minden 3 darab Biharmegyei Kereskedelmi Ipar- és Terményhitelbank részvény helyett 4 darab Egyesült intézeti részvény fog kiadatni.

A beszo-lygáltatandó részvényekhez jegyzék esato-landó azon nevek felsorolásával, melyekre az új részvényeket kiállítatni óhajtják.

A Központi Takarékpénztár forgalomban lévő régi részvényeinek kicserélése, valamint az Egyesült intézet felemelt új részvénytőkéjéből jegyzett új kibo-ésátású részvények kiadása a fent hirdetett Biharmegyei Kereskedelmi Ipar- és Terményhitelbank részvények kicserélése után, későbbi időpontban fog megtör-tenni, miről a tisztelt részvényeseket újabb hirdetmény úján értesíteni fogjuk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részv.-társ.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVARAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtiszte- lendő papság szál- litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Szabadalmazott folyton-égo
Meteor
Kályhák sz. 1166.

KÁLYHA

TÁLCZÁK

ELLENZÖK

FAKOSARAK

SZENTARTÓK

NAGY

VÁLASZTÉKBAN

Szabadalmazott folyton-égo
Meteor
Kályhák sz. 71-79 sz. 1174-1176.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereske- désében N. Váradi, Rákóczi-ut.

Nagyságos Asszonyom

miért nem hord Párisi vagy Bécsi kalapot?

Most, amikor módjába volna csak újdonságot vásárolni, mert amióta

MEGNYILT A

PÁRISI KALAP-SZALON

Nagy Sándor-utca 4. szám alatt

ahol minden 10 napban változatos újdonságot lehet találni.

Szives látogatásokat kérve, vagyunk kiváló tisztelettel

Krámer és Kirsnerne, Párisi Kalap-szalon vezetői.

Alakításokat kiválasztott modellek után készítünk.

TÁTRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cement-ipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

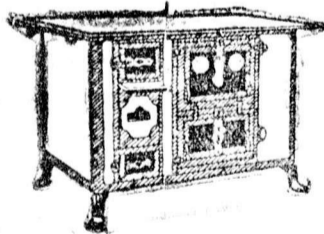
Műszaki gépészmérnöki iroda.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévay-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 > francia szájvíz	25 >	1 tégely Margit krém	40 >	1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 > 50 >
1 > száj szagtalanító	50 >	1 > Diana krém	65 >	1 valódi serte hajkefe	70 >
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 >	1 drb Dianna szappan	65 >	1 dublé bajuszkefe	20 >
8 > Thymol >	20 >	1 dob Lickner puder	38 >	1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 > Stomatín	20 >	1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >	1 körömkefe	05 >
1 > tégely Odontin fogpaszta	55 >	1 üveg amerikai petrol	50 >	1 surolókefe óriási	20 >
1 drb Odontin betét	35 >	1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — >	1 surolókefe kisebb	10 >
1 üveg Picavan	98 >	1 fekete champos	12 >	12 drb Royal angol cipő krém	96 >
1 üveg Bay Rum	35 >	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 >
1 > Jera violette brillantin	80 >	8 drb francia ibolya szappan	50 >	1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > francia brillantin	15, 22, 35 >	1 > Kiehlhauser ibolya glicerín szappan	28 >	1 > Jurigatem Zománc	80 >
1 > folyékony brillantin	50 >	1 > Speick szappan	28 >	1 mtr vörös gumicső	60 >
1 > valódi dió olaj	15 >	1 > Windsor szappan	88 >	Egynegyed Ko Brunz watta	85 >
1 > > > kivonat	75 >	1 tubus kaloderma	28 >		
1 drb bajuszkefő	15, 20 35 >	1 > Beloderma kézfinomító			
		1 üvegtégely tejcrém	20 >		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árákról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!